

Draba nemorosa

Sanddraba

Starkt hotad (EN)
B2ab(i,ii,iii,iv,v)

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Brassicales (kålordningen), **Familj:** Brassicaceae (korsblommiga), **Släkte:** *Draba* (drabor), **Art:** *Draba nemorosa* - sanddraba L. **Synonymer:**

Kännetecken

Sanddraba är en höstgroende, ettårig ört som blommar i maj. Den blir till slut 1–3 dm hög, är ganska slank med lång, gles fruktställning och föga grenig. Bladen är hela, elliptiska och oskaftade. Blommorna är gula. Frukterna är platta, mandellika, och sitter på långa utåtriktade skaft. Det finns två typer, en med kala och en med håriga frukter. Frön bildas i stora mängder och utgör artens enda spridningsmedel.

Utbredning och status

Sanddraba hör hemma i landets mellersta och norra delar, från Västergötland till Torne lappmark, men är ojämnt spridd. På sina håll kan den bilda mycket individrika, beständiga populationer, men den är ofta fåtalig och även tillfällig. Dess ursprung i vårt land tycks variera. Exempelvis kan en av de rikaste förekomsterna, i Älvkarleby-Skutskär i norra Uppland härstamma från införsel med skeppsfart. Till andra lokaliteter, såsom brantförekomsterna i Norrland, har den säkert spritts på naturlig väg. Det är oklart om denna sällsynta, rätt obeständiga art minskar överallt i landet; åtminstone i Västerbotten har den dock försvunnit från flertalet lokaler. I Norge är sanddraban inskränkt till delar av Östlandet. I Finland finns spridda lokaler i väster och söder och den anses införd sedan äldre tid. I Danmark saknas arten. Totalutbredningen är nästan cirkumpolär och omfattar stora delar av Asien.

Ekologi

Sanddraba växer i blottad, vanligen ganska fin sand på torra lokaler som stränder, brinkar, nipor, blottor i sandig betesmark och trädor. I Härjedalen och i Ångermanland växer den på kyrkogårdsmurar. I norr finns den i sandiga rasmarker i bergbranter. Mer tillfälligt kan den dyka upp på sandiga gårdsplaner m m. Flertalet lokaler är kulturbetingade; undantag utgör de nämnda bergen samt älvbrinkar. Antalet individer på en lokal kan variera en hel del mellan åren. Arten har en varaktig fröbank, vilket är en buffert mot år då fröproduktionen slår fel eller helt uteblir.

Hot

På vissa håll är sanddraban hotad av igenväxning och plantering intill älvbrinkar. I övrigt är arten hotad av bl a täktverksamhet och omläggning av vägar. Ovarsam restaurering av kyrkogårdsmurar kan också vara ett hot.

Åtgärder

Igenväxning och plantering bör undvikas på lokaler med sanddraba. Omröring i marken bör säkras på viktiga lokaler. Arten bör övervakas av floraväktare.

Övrigt

Utländska namn – NO: Vegrubloom, DK: Lund-Draba, FI: Keltakynsimö.

Litteratur

- Antonsson, K. 1997. Hotade kärleväxter i Östergötland 1997. *Information från länsstyrelsen i Östergötlands län* 1997:4.
- Bratt, L. m fl (red.) 1993. *Hotade och sällsynta växter i Dalarna*. Dalarnas Botaniska Sällskap.
- Bratt, L. 2005. Årets fynd 1999-2004. *Trollius* 34: 10-23 Danielsson, P. (red.) 2003. De rödlistade floraväxtarterna med lokalförteckning. *Värmlandsfloran* 18 (1).
- Fægri, K. & Danielsen, A. 1996. Maps of Distribution of Norwegian Vascular Plants. III. The southeastern element. Bergen.
- Georgson, K. m fl 1997. Hallands flora. Lund Hellqvist, S. 1990. Släktet *Draba* i Västerbottens län. *Natur i Norr* 9: 71-86.
- Laine, U. 1997. Keltakynsimö. I Rytteri, T. & Kettunen, T. (red.) *Uhanalaiset Kasvimme*. Helsingfors.
- Lampinen, R. 1991. Keltakynsimö (*Draba nemorosa*) ja muita ketokasveja Janakkalassa. *Lutukka* 7: 97-99.
- Milberg, P. 1994. Sanddrabans (*Draba nemorosa*) förråd av levande frön i jorden. *Daphne* 5: 54-56.
- Rydberg, H & Wanntorp, H.-E. 2001. Sörmlands Flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Sterner, R. 1922. The continental element in the flora of south Sweden. *Geografiska Annaler* 1922: 221-444.
- Särkkä, J. 1986. Keltakynsimö (*Draba nemorosa*) Raahen seudulla. *Lutukka* 2: 119-120.

Författare

Bengt Jonsell 1992. Rev. Margareta Edqvist 2006. ©ArtDatabanken, SLU 2007.